

Michniewska-Szczepkowska, Barbara

Czynnik rodzinny jako przyczyna współczesnych migracji do miasta Olsztyna

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 1-2, 89-95

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Barbara Michniewska-Szczepkowska

CZYNNIK RODZINNY JAKO PRZYCZYNA WSPÓŁCZESNYCH MIGRACJI DO MIASTA OLSZTYNA

Migracje ludności będące zarówno skutkiem, jak i przyczyną zmian społeczno-gospodarczych i demograficznych są jednym z podstawowych składników urbanizacji, kształtują zmiany współczesnej sieci osadniczej. Dla zrozumienia istniejących powiązań niezbędna jest znajomość mechanizmów ruchów migracyjnych.

Z badań prowadzonych nad mechanizmami ruchów migracyjnych wynika, że poza czynnikiem bezpośrednio wywołującym migrację ludności — rynkiem pracy — pojawia się drugi czynnik — regionalne zróżnicowanie rozwoju warunków bytowych ludności. Wynika to m.in. z różnic w ekonomicznym rozwoju regionów. W ślad za tym idzie następny, bardzo istotny czynnik, wiążący się z warunkami bytowo-mieszkaniowymi, a mianowicie względy rodzinne jako poważna przyczyna ruchliwości przestrzennej.

Na podstawie rozpoznania przeprowadzonego w Ośrodku Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie, możemy stwierdzić, że względy rodzinne stanowią często przyczynę zmiany miejsca zamieszkania; migracji do Olsztyna ze środowisk wiejskich oraz miejskich, z niemalże wszystkich regionów Polski.

Próba celowo-losowa w tych badaniach obejmowała 13,6% całej populacji (6250 osób) imigrantów do Olsztyna z 1978 r., w wieku powyżej 18 lat 57,4% spośród badanych, przybyło w tym roku do Olsztyna z regionu olsztyńskiego. Imigranci spoza regionu olsztyńskiego pochodzili z 46 województw Polski. Z pozostałych województw: leszczyńskiego, sieradzkiego i bielskiego przybyli nieliczne osoby. Na wsi urodziło się 52,5% badanych, z miejskich środowisk (małych, średnich i dużych miast) przybyli urodzeni w 134 miastach Polski. Przed migracją do Olsztyna w 1978 r. przebywali oni w 120 miastach Polski¹. W całej badanej populacji reemigracji stanowili około 11%. Pochodzili oni głównie z dużych miast kraju, a także małych miast oraz wsi regionu olsztyńskiego. W strukturze badanej populacji przeważały kobiety: 56% ze wsi, 63% z małych miast (spośród badanej subpopulacji).

W artykule starano się odpowiedzieć na pytanie — jak poprzez migrację do dużego miasta realizują się głównie funkcje rodziny. Prowadzono analizę składu rodzin i motywów migracji po przemieszczeniu imigrantów pochodzących z wsi i miast regionu olsztyńskiego oraz spoza regionu. Wychodząc z założenia, że potrzeby człowieka ulegają zmianie, a ich znaczenie w procesie migracyjnym jest różne, zależnie od położenia społeczno-ekonomicznego oraz

1 B. Michniewska-Szczepkowska, *Kierunki i motywy przemieszczeń ludności do Olsztyna w relacji współczesnych migracji hierarchicznych*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Wrocławskiego, Prace Instytutu Geografii, w druku.

właściwości społeczno-demograficznych imigrantów, wykonano próbę oceny struktury przyczyn z grupy „rodziny” na tle przyczyn deklarowanych przez badane osoby. Rozpoznano więc skalę i hierarchię ich w strukturze motywacji². Analizę zróżnicowania tej grupy przyczyn przeprowadzono według płci i grup wieku oraz głównych kategorii społeczno-zawodowych³. Rozpoznanie to uwzględniło zasięg i kierunki migracji do Olsztyna (z miast: dużego, średniego i małego oraz ze wsi). Badano też wpływ odległości poprzedniego miejsca zamieszkania od Olsztyna na strukturę motywów migracji. Dla ustalenia prawidłowości migracji ze względów rodzinnych, ważny był też skład rodziny migrujących do Olsztyna w 1978 r. Badano go (jako skład gospodarstwa domowego) w związku z wymienionymi środowiskami poprzedniego miejsca zamieszkania.

Dominująca liczba zmian miejsca zamieszkania dokonuje się w zespołach rodzinnych. Analizowano skład rodziny przed migracją, w czasie migracji (z kim imigrant przeniósł się do Olsztyna), a także według stanu gospodarstwa domowego po migracji do Olsztyna (1980 r.). Hipotetycznie wyróżniono 9 typów gospodarstwa domowego (rodziny). W trakcie badań okazało się, że skład rodziny imigrantów Olsztyna z 1978 r. był bardziej różnorodny. W rezultacie jako najbardziej typowe przyjęto 10 układów rodzinnych. Uwzględniono też inne typy składu rodzin występujące w niewielkiej liczbie specyficznych sytuacji wynikających ze wspólnego zamieszkania (nieraz przymusowego), szczególnie po migracji do Olsztyna. W tych przypadkach do imigrantów i ich rodziny zdążyli przez 2 lub 3 ostatnie lata (1978—1980) dołączyć nowi członkowie rodzin. W rezultacie analiz zaobserwowano następujące prawidłowości (tab. 1):

— Bardziej rodzinny charakter miały migracje z regionu olsztyńskiego. Stąd przeniosło się do Olsztyna 43,7% migrantów z mężem (żoną) i dziećmi, 11,5% tylko ze współmałżonkiem, a 31,6% samodzielnie. Pozostałe układy rodzinne wystąpiły w niewielkiej liczbie.

— Typy gospodarstwa rodzinnego w trakcie migracji do Olsztyna różnicują się według strumieni migracji z poszczególnych środowisk mieszkalnych: ze środowiska małego miasta z regionu przeniosło się najwięcej rodzin typu 2 (z mężem lub żoną oraz dziećmi) — stanowili oni 56,5% imigrantów. Stąd też najmniej osób migrowało samotnie. Tylko ze współmałżonkiem migrowano najczęściej ze średnich miast (15,2% imigrantów). Tu wystąpiły też liczne migracje małżeństw z dziećmi. Charakter migracji ze wsi olsztyńskiej wskazuje na dość równomierny udział przenoszących się samotnie lub ze współmałżonkami i dziećmi. W grupie tej była jednak duża liczba migrujących do współmałżonków już mieszkających w mieście. Udział żonatych i mężatek w momencie zameldowania w Olsztynie był znacznie wyższy niż w trakcie migracji. Zbadano więc różnicę między migracjami indywidualnymi a faktyczną liczbą samotnie migrujących. Okazało się, że ponad 10% przenoszących się samotnie, to migracje docelowe małżonków do współmałżonków w mieście. Stanowiły one około 20% migracji ze wsi oraz średnich miast spoza regionu

2 B. Michniewska-Szczepkowska, *Formy i czynniki migracji oraz ich właściwości selekcyjne na przykładzie współczesnych migracji do m. Olsztyna*, referat na konferencję „Metodologiczne i teoretyczne zagadnienia różnych form migracji”, Szkoła Główna Planowania i Statystyki, maszynopis powielany, s. 20.

3 B. Michniewska-Szczepkowska, *Przyczyny migracji a cechy społeczno-demograficzne i zróżnicowanie środowisk mieszkalnych imigrantów m. Olsztyna*, Olsztyńskie Studia Demograficzne, 1985, nr 1, 3, ss. 112—127.

wśród wszystkich badanych subpopulacji. 25% przemieszczeń indywidualnych z dużych miast dotyczyło członków zdekompletowanych rodzin. Byli to najczęściej mężczyźni przenoszący się do współmałżonek, a ze średnich miast zarówno mężczyźni, jak i kobiety (w równym stopniu) przenosili się w celu połączenia z rodziną w Olsztynie.

— W procesie migracji spoza regionu olsztyńskiego — dominowały przemieszczenia indywidualne. Udział samotnie migrujących był największy przy kierunku migracji ze wsi — 66,2% imigrantów. W subpopulacji spoza regionu średnio wynosił 50%.

— W migracjach ze środowisk miejskich spoza regionu najbardziej rodzinny charakter miały przemieszczenia ze średnich i małych miast z całej Polski. (39,5% i 33,7% przenosiło się ze współmałżonkami i dziećmi).

— Połowa migracji indywidualnych do Olsztyna pochodziła z dużych miast. Najczęściej ze środowisk miejskich spoza regionu przenosiły się samotne małżeństwa (16,4% imigrantów).

— Ze wsi spoza regionu najwięcej było imigrantów z rodzicami (5,4%). Niewielka część tej grupy przeniosła się rodzinami wielopokoleniowymi.

Przed migracją do Olsztyna z rodzicami mieszkało najwięcej imigrantów pochodzących ze wsi spoza regionu (27,7%), ze średnich miast regionu olsztyńskiego (22,7%) oraz z małych miast spoza regionu (22,9%). Najczęściej w rodzinach licznych, wielopokoleniowych, zamieszkiwali imigranci ze wsi spoza regionu olsztyńskiego, ze średnich i małych miast regionu oraz małych miast spoza regionu olsztyńskiego. Samodzielnie zamieszkiwało najwięcej spośród imigrantów z dużych miast (31,5%).

Inaczej przedstawiał się skład rodzin badanych po migracji, w 1980 r. Zmiany są szczególnie widoczne przy analizie zróżnicowania według zasięgu i kierunku migracji, czyli w aspekcie środowisk poprzedniego zamieszkania imigrantów. Sytuacja ich pod względem składu rodzin przedstawiała się w okresie badanym (sierpień-wrzesień 1980 r.) następująco:

— Największe zmiany odnotowano w składzie rodzin pochodzących ze wsi i małych miast regionu. Szczególnie wśród tych ostatnich, gdzie strumień migracji był najbardziej rodzinny, odsetek małżeństw z dziećmi zwiększył się po przemieszczeniu o 31,8% w porównaniu z poprzednim miejscem zamieszkania.

— Udział rodzin imigrantów mieszkających poprzednio z rodzicami i rodziną zmniejszył się o 16,4%. Podobnie zmieniła się struktura składu rodzin wielopokoleniowych zamieszkałych wspólnie — imigrantów ze wsi i małych miast (mniej ich było o 11%). Z dużych rodzin powstały małe tzw. nuklearne, a jednocześnie wystąpił proces wtórnego tworzenia się w Olsztynie rodzin wielopokoleniowych. Wymuszony on został nową sytuacją mieszkaniową i innymi funkcjami rodziny: opiekuńczą i wychowawczą. Do rodzin w Olsztynie, już w dwa lata po migracji przeniosło się rodzeństwo imigrantów i starsi członkowie rodzin. W nowych rodzinach, w pierwszym etapie adaptacji w mieście, zamieszkały też małżeństwa z dziećmi i teściami lub szwagrami, oczekując na otrzymanie mieszkania spółdzielczego.

— Wśród imigrantów spoza regionu wystąpiło zróżnicowanie sytuacji osób pochodzących ze środowisk miejskich i wiejskich. Najwięcej imigrantów zamieszkiwało z małżonkami i dziećmi (o 35,5% więcej niż przed migracją) — pochodzili oni głównie ze średnich miast. Stąd też — jak wspomniano — najczęściej następowało łączenie rodzin w wyniku migracji małżonków mieszka-

jących dotychczas oddzielnie, wcześniej studiujących o Olsztynie. Tu często podejmowali oni pierwszą pracę, po zakończeniu studiów. Podobnie, stwierdzono ogromną rolę wcześniejszych form migracji do Olsztyna⁴ w kształtowaniu nowych struktur rodzin przemieszczonych z dużych miast oraz ze wsi spoza regionu. Po migracji mniej ich mieszkąło z rodzicami (22,3%) i mniej z rodzicami i rodzeństwem (ok. 20%). W nowej strukturze rodzin imigrantów spoza regionu przeważały nuklearne (średnio ok. 50%). Część imigrantów zamieszkała z teściami, rodzeństwem i czasem rodzicami. Z powodu braku samodzielnych mieszkań ok. 20% imigrantów mieszkąło na stacjach z innymi osobami.

W całym procesie migracji do Olsztyna należy podkreślić rolę takich czynników rodzinnych, jak wcześniejsze kontakty z rodziną zamieszkałą w mieście zarówno przy wcześniejszych formach migracji czasowych (zameldowanie u rodziny w mieście), jak i przekazywaniu informacji o Olsztynie i różnych formach pomocy w znalezieniu pracy po skończeniu nauki⁵. Często docelowe migracje do rodzin w mieście były zorganizowane w sposób nieformalny. W grupie migrującej ze wsi regionu ich znaczenie było ogromne — 47,2% badanych osób z tego środowiska mieszkalnego posiadało rodzinę w Olsztynie⁶.

WZGLĘDY RODZINNE W MOTYWACJACH MIGRACJI DO OLSZTYNA

Migracje wiążą się z możliwościami zaspokojenia potrzeb rodzących się w kolejnych cyklach życia rodzinnego⁷. Są one więc typu matrymonialnego, lub dotyczą bezdzietnych małżeństw poszukujących mieszkania w atrakcyjnym środowisku mieszkalnym. Względędy rodzinne jako przyczyna migracji, zmieniają się i różnicują zależnie od kierunku i zasięgu, wieku i płci migrujących (w celu zamieszkania wspólnego z członkami rodziny lub znalezienia opieki na starość, a także zapewnienia dzieciom możliwości kształcenia). Migracje małżeństw z dziećmi dotyczyły najczęściej — jak już wspomniano — osób z regionu olsztyńskiego. Większość ich pochodziła z miejscowości niezbyt odległych od Olsztyna.

Analizując prawidłowości migracji ze względów rodzinnych badano zarówno przyczyny „wypychające”, jak i motywy „przyciągające” do Olsztyna w 1978 roku⁸. Średnia zależność statystyczna między zmienną, dotyczącą grup społeczno-zawodowych a podawanymi przez nie przyczynami wypychającymi kształtowała się na poziomie 0,33c * siły związku. Była ona wyższa niż dla przyczyn „przyciągających”, gdzie wskaźnik statystyczny siły związku wynosił 0,28c. Określono więc wpływ cech społeczno-zawodowych na zróżnicowanie udziału motywów w poszczególnych pięciu grupach⁹, a w szczególności na

4 B. Michniewska-Szczepkowska, *Formy i czynniki*, ss. 14–17.

5 Ibidem, s. 15.

6 B. Michniewska-Szczepkowska, *Z badań nad migracją ludności wiejskiej do miast na przykładzie Olsztyna*, *Więś Współczesna*, 1983, nr 8, ss. 57–65.

7 Z. Strzelecki, *Migracja a rodzina. Wybrane problemy społeczno-demograficzne*, XIII Ogólnopolskie Seminarium „Ruchliwość społeczna a przemiany w rodzinie”, Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie 1984, w druku.

8 B. Michniewska-Szczepkowska, *Przyczyny migracji*; teźże, *Ruchliwość społeczno-zawodowa a motywacje migracji do Olsztyna*, XIII Ogólnopolskie Seminarium „Ruchliwość społeczna”, w druku.

* Współczynnik Kendalla.

9 B. Michniewska-Szczepkowska, *Ruchliwość zawodowa*, w druku.

skalę motywacji, która była podstawą podjęcia decyzji migracji do Olsztyna. Stwierdzono też, że na tle pięciu grup przyczyn dotyczących: mieszkania, pracy, środowiska społecznego i zdrowotnego, nauki i rodziny — motyw w grupie społeczno-zawodowej emerytów i rencistów dotyczące rodziny wyraźnie zaważyły na zróżnicowaniu ogólnej skali motywacji. Stanowiły one 40% ogółu przyczyn. Szczególnie duży udział tych przyczyn wystąpił w motywacji emerytów, którzy przybyli z dużych i średnich miast spoza regionu oraz ze wsi regionu olsztyńskiego (50—100% ogółu motywów).

Dokonując analiz motywów dotyczących rodziny wykonano oceny miejsca ich w hierarchii ogółu przyczyn wypychających i przyciągających. Wśród motywów osób przybyłych z dużego miasta czynnik względów rodzinnych stanowił 30% przyczyn wypychających. Zajmował więc pierwsze miejsce w hierarchii przyczyn osób zarówno z tego środowiska, jak i wśród pozostałych badanych środowisk zamieszkania spoza regionu olsztyńskiego.

Inaczej przedstawiało się zróżnicowanie hierarchii motywów „przyciągających” z miast i wsi analizowane według płci imigrantów oraz ich pochodzenia regionalnego¹⁰.

Kobiety z dużego miasta częściej podawały względy rodzinne jako motyw przybycia do Olsztyna (37,7% ogółu przyczyn „przyciągających” w stosunku do ok. 29% przyczyn deklarowanych przez mężczyzn). Pochodzący ze wsi zarówno mężczyźni, jak i kobiety z jednakową częstością (ok. 20% ogółu przyczyn) wymieniali względy rodzinne. W rezultacie zajęły one drugie miejsce w hierarchii motywów po przyczynach związanych z pracą. Udział względów rodzinnych u kobiet pochodzących ze wsi był o 15% niższy. Również u kobiet pochodzących ze średniego miasta, zwłaszcza z regionu olsztyńskiego, motyw ten był częstszy niż u mężczyzn. W hierarchii motywów „przyciągających”, względy rodzinne zajęły drugie miejsce po związanych z pracą. Imigranci z małych miast i ze wsi na pierwszym miejscu deklarowali przyczyny związane z pracą i mieszkaniem. Szczególna rola względów rodzinnych w motywacji leżącej u podstaw decyzji zmiany miejsca zamieszkania, zawodu i zakładu, wiąże się u kobiet z ich rolą w życiu rodzinnym i obowiązkami opiekuńczymi wobec innych członków rodziny. Kobiety częściej niż mężczyźni przenosiły się do współmałżonka po zawarciu małżeństwa (14,3% i 13,6% ogółu przyczyn przyciągających kobiety z dużego i średniego miasta stanowiły względy matrymonialne). Towarzyszyły też mężowi przy zmianie miejsca zamieszkania i także częściej przerywały pracę w celu opieki nad dziećmi. Zmieniały też pracę w celu zapewnienia opieki chorym rodzicom mieszkającym w Olsztynie. Wędrowały tu z odległych miast ziem zachodnich i północnych Polski (powiązania rodzinne jeszcze z czasów powojennych wędrowek). Często notowano też powroty w okresie starości do dzieci w celu sprawowania opieki nad wnukami.

Jak sądzą badacze¹¹ tych problemów, względy kulturowe decydują o tym zróżnicowaniu ruchliwości mężczyzn i kobiet z przyczyn rodzinnych. Znaczenie względów rodzinnych nie maleje wraz z wiekiem, zmienia się tylko ich funkcja w życiu rodziny.

W młodszych kategoriach wieku są to względy matrymonialne. W wieku od 18 do 29 lat stanowiły one 19,7% ogółu motywów deklarowanych przez

10 B. Michniewska-Szczepkowska, *Przyczyny migracji*, w druku.

11 Z. Strzelecki, op. cit.; J. Witkowski, *Migracje a ruchliwość społeczna*, „Ruchliwość społeczna”.

respondentów z dużych miast i 15,1% motywów osób ze średnich miast sięgały one do 23,3% ogółu przyczyn migracji osób w wieku 30 do 39 lat pochodzących z tego samego środowiska.

W grupach najmłodszych imigrantów (18—29 lat) z regionu olsztyńskiego udział względów matrymonialnych wynosił od 12,2% ogółu osób przybyłych ze wsi do 12,9% u respondentów ze średnich miast. Mniejsze udziały względów rodzinnych w hierarchii wszystkich motywów „przyciągających” osoby z małych miast związane były z realizacją funkcji mieszkaniowo-bytowych oraz związanych z pracą członków rodziny. W ten sposób realizowano ekonomiczne funkcje rodziny. Ze środowiska małych miast przeniosło się najwięcej rodzin z dziećmi. Pośrednio więc względy rodzinne dotyczyły grup osób w wieku 30 do 39 lat, które dłużej czekały na realizację swych decyzji o przemieszczeniu do Olsztyna. Głównie wyczekiwali oni na mieszkanie spółdzielcze w tym mieście. W najstarszych kategoriach wieku imigrantów czynnik rodzinny zajmował miejsce główne w hierarchii motywów zarówno „przyciągających”, jak i „wypychających”. Wiązało się to z przejściem na emeryturę lub rentę. Dotyczyło szczególnie osób powyżej 60 lat (18,7% ogółu przyczyn i powyżej 70 lat (42,8%), które migrowały w celu zapewnienia mieszkania wspólnego z członkami rodziny lub dla zapewnienia sobie opieki na starość. U imigrantów ze wsi spoza regionu, względy rodzinne zajmowały do 87,5% ogółu motywów badanych subpopulacji.

Migracje mogą być więc jedną z możliwości zaspokojenia rodzących się w kolejnych cyklach życia rodzinnego potrzeb. W każdym z cykli¹² potrzeby rodziny ulegają zmianom ze względu na inną hierarchię funkcji realizowanych przez rodziny imigrantów. Brak w Polsce teoretycznych opracowań, jak i empirycznych badań, które mogłyby ukazać związek zjawiska migracji z instytucją rodziny¹³. Powstanie rodziny, jej rozpad i pełnione przez nią funkcje, a także układ więzi i ról — są czynnikami warunkującymi zjawisko migracji ludności. Mogą być też następstwem tego zjawiska. Często zmiana potrzeb mieszkaniowych w kolejnych okresach życia rodzinnego (powiększenia się rodziny) warunkuje zmianę miejsca zamieszkania. To z kolei wiąże się ściśle z potrzebą zapewnienia rodzinie lepszych warunków materialnych i kształcenia dzieci w większym ośrodku miejskim. Wśród rodzin imigrantów było to szczególnie widoczne w grupach pochodzących ze wsi i małych miast. Migracje współczesne do dużego miasta są też często wywoływane przemianami w wielkości i strukturze rodzin (gospodarstw domowych). Zjawisko złożoności składu rodzin wiąże się z kolei z zagadnieniem struktur społecznych i ruchliwości społecznej¹⁴. Interesująca jest także rola migracji z określonych środowisk w przemianach dużej rodziny na małą co jest jednym z etapów przekształcenia struktur rodzinnych, i wiąże się ściśle z warunkami mieszkaniowo-bytowymi i zróżnicowanym rozwojem społeczno-gospodarczym regionów Polski.

Atrakcyjność Olsztyna jako miejsca docelowego migracji można tłumaczyć rozprzestrzenieniem informacji o mieście kanałami nieformalnymi, w których powiązania rodzinne powstałe w czasie zasiedlenia ziem zachodnich i północnych Polski odgrywają istotną rolę. Wiązało się z tym w dużym stopniu migracje powrotne do regionu Warmii i Mazur.

12 B. Michniewska-Śzczepkowska, *Z badań nad migracją*.

13 Ibidem.

14 B. Michniewska-Śzczepkowska, *Ruchliwość społeczno-zawodowa*, w druku; J. Witkowski, op. cit.

SKŁAD RODZIN IMIGRANTÓW WG KIERUNKÓW I ZASIĘGU MIGRACJI DO OLSZTYNA
(100% — liczba imigrantów z danego środowiska)

Środowisko poprzedniego zamieszkania i okres oraz czas i zasięg imigracji	Skład rodzin imigrantów (typy gospodarstwa domowego)										
	z mężem /żoną/	z mężem /żoną/ i dziećmi	tylko z dziećmi	z rodzicami	z rodzeństwem	z rodzicami i rodzeństwem lub teściami i dziećmi	z mężem /żoną/ dziećmi i rodzicami	z mężem /żoną/ dziećmi i rodzicami i rodzeństwem	ze współmałżonkiem i rodzicami	innymi osobami	samodzielni
IMIGRANCI Z REGIONU OLSZTYŃSKIEGO											
ZE WSI 100%											
1. z kim mieszkał (przed 1978 r.)	6,1	32,9	2,5	17,3	1,8	19,1	8,3	1,5	0,7	2,2	7,6
2. z kim się przeniósł	12,9	37,5	2,9	1,1	0,7	5,1	3,6	—	—	0,4	35,8
3. z kim mieszka obecnie (1980)	6,9	60,3	4,0	0,7	4,7	7,6	5,0	—	—	5,0	5,8
Z MAŁEGO MIASTA 100%											
1. z kim mieszkał	4,8	37,9	1,4	17,9	2,7	13,8	11,0	2,7	1,4	2,1	4,1
2. z kim się przeniósł	7,0	56,5	4,8	4,1	2,1	0,7	0,7	—	0,7	—	23,4
3. z kim mieszka obecnie	5,5	69,7	4,1	2,8	1,4	4,8	0,7	—	0,7	4,1	6,2
ZE ŚREDNIEGO MIASTA 100%											
1. z kim mieszkał	4,5	36,4	3,0	22,7	—	12,1	7,6	—	—	6,1	7,6
2. z kim się przeniósł	15,2	40,9	1,5	1,5	3,0	4,6	—	—	—	1,5	31,8
3. z kim mieszka obecnie	10,6	53,1	3,0	4,5	—	10,6	7,6	—	—	6,1	4,5
IMIGRANCI SPOZA REGIONU OLSZTYŃSKIEGO											
ZE WSI 100%											
1. z kim mieszkał	6,9	14,6	2,3	27,7	3,1	26,9	3,1	4,6	1,6	2,3	6,9
2. z kim się przeniósł	6,9	16,9	1,5	5,4	—	1,5	—	0,8	—	0,8	66,2
3. z kim mieszka obecnie	5,4	36,9	8,5	5,4	7,7	7,7	2,3	0,8	—	12,3	13,0
Z MAŁYCH MIAST 100%											
1. z kim mieszkał	4,8	31,3	6,0	22,9	1,2	14,5	8,4	1,2	—	—	9,7
2. z kim się przeniósł	7,2	33,7	10,9	3,6	1,2	6,0	1,2	—	—	—	36,2
3. z kim mieszka obecnie	8,4	43,4	6,0	4,8	4,8	14,5	6,0	1,2	1,2	2,4	7,2
ZE ŚREDNICH MIAST 100%											
1. z kim mieszkał	2,7	31,6	3,9	18,4	3,9	25,0	1,3	2,7	3,9	1,3	5,3
2. z kim się przeniósł	9,2	39,5	5,3	3,9	—	1,3	—	—	2,6	1,3	36,9
3. z kim mieszka obecnie	2,6	67,1	—	2,6	2,6	9,3	2,6	—	2,6	3,9	6,7
Z DUŻYCH MIAST 100%											
1. z kim mieszkał	8,2	27,4	2,7	16,5	2,7	5,5	1,4	—	1,4	2,7	31,5
2. z kim się przeniósł	16,4	27,4	4,1	—	—	—	1,4	—	—	—	50,7
3. z kim mieszka obecnie	10,9	56,2	4,1	5,5	2,7	5,5	—	1,4	1,4	2,7	9,6

Źródło: Obliczenia własne na podstawie badań empirycznych.